

Embargo 19.10.2023 klo 07.00

Kauppakamarikysely: Ammatillinen osaaminen ei vastaa työelämän tarpeita – 39 % yrityksistä tyytymättömiä ammattiin valmistuneiden osaamiseen

Pohjois-Karjalan osalta oli joitakin poikkeuksia verrattuna valtakunnallisiin tuloksiin

Kauppakamarikyselyn mukaan 39 prosenttia yrityksistä (Pohjois-Karjala 40%) kokee, ettei ammattiin valmistuneiden osaaminen vastaa työelämän tarpeita. Määrä on huolestuttava, sillä suurin pula yrityksillä on kauppakamarikyselyn mukaan juuri ammatillisista osaajista. Tärkeimpinä keinoina osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi yritykset pitävät yritysten ja oppilaitosten yhteistyön tiivistämistä, koulutussisältöjen kehittämistä työelämän tarpeisiin paremmin vastaaviksi ja työn vastaanottamisen kannustinloukkujen purkamista.

Kauppakamarikyselyn mukaan 39 prosenttia (Pohjois-Karjala 40 %) yrityksistä kokee, ettei ammattiin valmistuneiden osaaminen vastaa työelämän tarpeita. 31 prosenttia (Pohjois-Karjala 35%) heistä arvioi osaamisen vastaavan työelämän tarpeita huonosti ja 8 prosenttia erittäin huonosti (Pohjois-Karjala 5%). 21 prosenttia (Pohjois-Karjala 25 %) vastaajista kertoo osaamisen vastaavan työelämän tarpeita hyvin tai erittäin hyvin.

Pohjois-Karjalan kauppakamarin toimitusjohtaja Antti Toivanen kertoo, että vastaukset maakunnassamme olivat kaksijakoisia. Tyytymättömiä ammatilliseen osaamiseen oli 40 % yrityksistä. Toisaalta neljäsosa kertoi, että osaaminen vastasi hyvin tai erittäin hyvin tarpeita.

Kyselyssä kysymykseen saivat vastata ne yritykset, jotka olivat kertoneet tarvitsevansa toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittaneita osaajia.

Keskuskauppakamarin varatoimitusjohtaja Johanna Sipola pitää osaamiseen tyytymättömien yritysten määrää huolestuttavana.

”Kyselyidemme mukaan yrityksillä on suurin pula ammatillisen koulutuksen suorittaneista osaajista. Yhtälö ei toimi, jos yritysten työvoiman tarpeeseen ei kyetä vastaamaan korkealla ja ajantasaisella osaamisella. Ammatillisen osaamisen heikkeneminen rajoittaa suomalaisten yritysten kasvua ja heikentää niiden mahdollisuuksia menestyä kansainvälisessä kilpailussa”, sanoo Sipola.

Ylisäännellyistä koulutusputkista jatkuvaan vuoropuheluun

Osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi yritysten vastauksissa nousi esiin kolme keinoa. Yritysten ja oppilaitosten yhteistyön tiivistämistä piti jonkin verran tärkeänä, tärkeänä tai erittäin tärkeänä 92 prosenttia yrityksistä, koulutuksen sisältöjen kehittämistä vastaamaan paremmin työelämän tarpeita 90 prosenttia yrityksistä ja työn vastaanottamisen kannustinloukkujen purkamista 80 prosenttia yrityksistä.

Keskuskauppakamarin mukaan koulutuksen järjestäjien pitää voida reagoida itsenäisesti osaamistarpeisiin lisäämällä koulutusmääriä, muuttamalla olemassa olevien koulutusohjelmien sisältöjä, perustamalla uusia koulutusohjelmia tai tarjoamalla lyhyempiä osaamiskokonaisuuksia.

”Tärkeimpiä keinoja ammatillisen osaamisen ja työelämän tarpeiden välisen kuilun kaventamiseksi on keventää koulutusvastuiden ja koulutusmäärien sääntelyä, jotta ammatillisen koulutusjärjestelmän

reagointikykyä ja -nopeutta voidaan parantaa. Koulutusputket ilman jatkuvaa vuoropuhelua yritysten ja ammatillisten toimijoiden välillä tuottavat kyllä valmistuneita, mutta silloin ei vastata osaamiseen, eikä koulutus kohdennu sinne missä sitä eniten tarvitaan”, Sipola sanoo.

67 prosenttia (Pohjois-Karjala 60 %) yrityksistä kertoi tuntevansa alueensa ammatilliset oppilaitokset ja niiden koulutustarjonnan joko hyvin tai erittäin hyvin. Vain yhdeksän prosenttia arvioi tuntevansa ne huonosti tai erittäin huonosti. 42 prosenttia (**Pohjois-Karjala 70 %**) vastasi olevansa tyytyväinen tai erittäin tyytyväinen yhteistyöhön.

Tämä Pohjois-Karjalan erittäin paljon positiivisemmän tuloksen taustalla on varmasti juuri päättynyt Pohjois-Karjalan kauppakamarin vetämä Työnantajat koulutuksen tukena -hanke. Siinä Riverian ja Karelian ammattikorkeakoulun kaikki koulutusalat auditoitiin työnantajien toimesta. Auditointeihin osallistui 145 työelämän edustajaa ja 660 opetus- ja projektihenkilöä oppilaitoksista. Tämän yhteistyö oli aivan uudenlaista pioneerityötä ja vastaavaa ei ole tehty missään muualla Suomessa, kertoo kauppakamarin toimitusjohtaja Antti Toivanen ylpeänä.

Kyselyn mukaan koulutuksen saaneiden osaajien tarve kohdentuu erityisesti muutamalle alalle. Tekniikan aloille (74%), (Pohjois-Karjala 68,2%), kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden aloille (73%) (Pohjois-Karjala 66,6 %), tietojenkäsittely ja tietoliikennealoille (65%) (Pohjois-Karjala 72,7 %) sekä palvelualoille.

Tietokäsittely- ja tietoliikennealojen osaajapula on Pohjois-Karjalassa vielä valtakunnallistakin tulosta huolestuttavampi, korostaa Toivanen. Hallitusohjelman tavoitteissa on turhan sääntelyn purkaminen koulutusvastuiden ja koulutusmäärien osalta. Jäämmekin odottamaan konkreettisia toimenpiteitä työvoimapulan helpottamiseksi osuvan koulutuksen kautta.

Sipola muistuttaa, että yrityksille suunnatussa kyselyssä ei näy sote-alojen pahentunut työvoimapula.

”Myös sosiaali- ja terveysala kärsii pahentuneesta työvoimapulasta. Kauppakamarien jäsenrakenteen takia tämä ala on aliedustettuina vastaajajoukossa, eikä nouse esiin tässä kyselyssä”, Sipola sanoo.

Kauppakamarien osaajakysely tehtiin 6.-11.9.2023 ja siihen vastasi 1154 yritystä eri toimialoilta eri puolilta Suomea. Kyselyn aineisto on kerätty sähköpostitse kauppakamarien jäsenyrityksiltä. Kyselyyn on voinut vastata yhden kerran jäsenyritystä kohden.

Lisätietoja: Toimitusjohtaja Antti Toivanen, Pohjois-Karjalan kauppakamari p. 050-327 7732, antti.toivanen@kauppakamari.fi